

Naapurini Martti ojensi minulle kehystetyn valokuvan, jossa hän seiso i mökkinsä edustalla uimahousut jalassaan. Olin jo hämmentynyt kuvasta, mutta kun Martti kysyi mihin aioon ripustaa valokuvan niin minulle tuli tunne että olin piilokamerassa. Ja se oli mielestäni mahdotonta, sillä en milloinkaan ollut joutunut piilokameran petkutettavaksi. Enkä näin ollen voinut varmasti tietää miltä silloin tuntui. Tämä tapahtui vain hetki sen jälkeen, kun olin kuullut Martin talosta merkillisen kovaa kolinaa ja asioiden rikkoutumisen ääntä. Ehdin jo kuvitella, että siellä oli murtovarkaita, mutta ilmeisesti Martti oli ennen ovelleni tuloa särkenyt kotonaan jotain. "Kuule Aulis, olohuone voisi olla hyvä paikka", Martti sanoi ja minä olin edelleen sanaton ja varuillani. "Eikä makuuhuonekaan huono olisi, näkisit minut heti herättyäsi. Haluathan nähdä minut heti herättyäsi?" "Niin, no, kyllä kai", minä sanoin, ja olin hirveän epävarma valokuvasta ja sen mahdollisesta sijoituspaikasta talossa. "No se on vähän outoa", Martti sanoi. "Niin", minä sanoin. Jostain syystä Martti oli tullut kaupunkiin mökiltään kesken kesän. Hän ei tehnyt niin ikinä, ja kieltämättä tapoihinsa juurtuneet ihmiset olivat ärsyttäviä. Mutta nyt Martti seiso i ovellani lahjan kanssa. Ja vaikkei nyt kesä olisi ollutkaan, niin me ei ikinä annettu Martin kanssa lahjoja toisillemme. Tuskin edes pidimme toisistamme. Martti oli kuitenkin leskimies, ja sellaiset saattoivat halutessaan olla hieman outoja ja pelottavia. Eikä koskaan voinut tietää miten heidän kanssa piti käyttäytyä jos puheeksi tuli kuolema. Ja vaikka en usein, enkä mielelläni puhunut siitä, saatoin olla niin levoton lesken seurassa, etten muusta osannut puhua kuin kuolemasta. "Voisimme yhdessä katsoa kuvalle mukava paikka seinältäsi", Martti sanoi. Vastahakoisuuttani näyttämättä katselimme olohuoneesta paikkaa kuvalle. Tulimme yhdessä siihen tulokseen, ettei ollut hyvä jos kuva olisi makuuhuoneessa. Olohuoneesta löytyikin oivallinen paikka kuvalle, tosin jouduin poistamaan kaksi isoa taulua, että Martin kuva sopi symmetrisesti seinälle. En tiennyt mitä Sinikka sanoisi tästä kaikesta, mutta hän ei ollut nyt kotona. "Haen vasaran ja nauloja", minä sanoin. "Tuo samalla petivaatteet minulle", Martti sanoi. "Mitä?" "Ajattelin nukkua yhden yön tuossa sohvalla", Martti sanoi ja osoitti sohvaani. "Niinkö?" En halunnut Marttia kotiini yöksi. Enkä hänen valokuvaansa seinälleni. Kuitenkin liian oudoiksi äityneiden tilanteiden kulkua oli joskus vaikea keskeyttää ja oli helpompi jäädä vain sivustaseuraajaksi. Martti oli erittäin levoton yöllä. Hän kävi monta kertaa vessassa ja jääkaapilla. Minä mietin, miksei hän lähtenyt kotiinsa? Minun oli kesäyönä muutenkin vaikea nukkua kun oli niin valoisa. Lopulta kuitenkin nukahdin, Marttikin rauhoittui, mutta sitten heräsin kun oli niin rauhallista ja hiljaista. Eikä ihmetyksellä, ja voisin sanoa että pienellä ärtymyksellä ollut määrää, kun huomasin, että Martti makasi vierelläni ja katseli kun nukuin. Hän rötkötti Sinikan paikalla kuin mikäkin roikale, ja minä en oikein pitänyt tilanteesta. Sinikka tuskin halusi, että naapurin mies olisi kierinyt hänen lakanoissaan. "En oikein saa nukuttua vieraassa paikassa", Martti sanoi. Varoin silti mainitsemasta, että minun puolestani hän voisi kyllä mennä kotiinsa, enkä pitäisi sitä pahana ollenkaan. Mutta en tiennyt tulkitsisiko Martti moisen kommentin loukkauksena tai jopa jonkinlaisena sodanjulistuksena. "Ai jaa, niinkö?" minä sanoin. Ehkä Martin näennäisesti rauhallinen olemus oli saanut minut kuvittelemaan, että hän olisi jollain tavalla myös hillitty, eikä välttämättä keskustelisi mistään yhtään sen enempää mitä tarvitsi. Kuitenkin yöllä hänellä tuntui juttua riittävän. Sen jälkeen kun olimme päässeet yli siitä, että Martti ei tykännyt ollenkaan nukkua vieraassa ympäristössä (ja oudolla tavalla ymmärsin hänen puheesta, ettei kotiin meneminen ollut edes vaihtoehto), otin puolihuolimattomasti puheeksi hänen kesämökkinsä, ja sen että hän tapasi aina viettää koko kesän siellä. "Minä saunon mökillä joka päivä, tai ainakin peseydyn", Martti sanoi. "Minä en ole oikeastaan ikinä halunnut mökkiä", minä sanoin. "Kyllä makkara maistuu siellä paremmalta." "Mielestäni makkaran makuun vaikutti suurella määrällä se millaista sinappia siihen laittoi", minä sanoin. "Tapaatko sinä kuoria makkaran ennen

syömistä?" Martti kysyi. "Kyllä. Olen kuullut, että kuoret voivat aiheuttaa suolitukoksen." "Minä en ole moista kuullut, kuka noin on sanonut?" Martti kysyi ja nousi istumaan sängyn reunalle. "Kuka nyt noita puhuu, televisiosta", minä sanoin hieman ympäröörästi. "Älä katso televisiota", Martti sanoi. "Niin." Nousin sängystä. Avasin makuuhuoneen verhon ja katselimme yhdessä vihreää kesäyötä. "Sinulla on hyvin hoidettu piha, taidat olla aikamoinen pilkunviilaaja, kukkia pian kasvaa jos jonkinlaisia ja nurmikko on aina huoliteltu. Kaikki näyttää puhtaalta", Martti sanoi. Mielestäni hänen pihansa oli vähintäänkin yhtä hyvässä kunnossa kuin minun, mutta ihmiset näkivät monesti asiat eritavalla. "Pitäisiköhän vähän yrittää vielä nukkua, kello on vasta kolme yöllä", minä sanoin. "Minun mielestä meidän pitäisi nyt mennä pihalle. Kesäinen ja raitis ilma rauhoittaa", Martti sanoi. Minä en tarvinnut rauhoittumista, ja olisin saanut heti unta, kun Martti vain olisi ottanut asiakseen poistua kotoani. Hän oli kuitenkin levoton, eikä halunnut palata omaan taloonsa. Mutta miksei? Istuimme rakentamalleni terassille, siellä oli hyttysiä aika paljon, ja niitä tuli jostain koko ajan lisää. Ihan kuin hyttysten keskuudessa olisi sana levinnyt, että kaksi miestä istui terassilla, ja he näyttivät sen verran vanhoilta, ettei heillä olisi enää tarkkuutta ja voimaa huitoa niin kovasti. "Mikä toi sinut kaupunkiin, juhannuskin tulossa?" minä kysyin varovasti, enkä halunnut mitenkään luoda sellaista ilmapiiriä, että Martin läsnäolo kesken kesän, saatikka yövieraana luonani, olisi jollain tavalla epämiellyttävää. "Lähdin tavallaan karkuun, mutta en kuitenkaan." "Okei", minä sanoin. Kieltämättä Martin vastaus oli vertaansa vailla, enkä tullut niistä yhtään sen viisaammaksi. Kuitenkaan en viitsinyt tehdä lisäkysymyksiä, jotka olisivat vääjäämättä vain johtaneet siihen, että Martti olisi vain vastannut jotain yhtä typerää. "Missä Sinikka on?" Martti kysyi. "Ei ole hyvä olla yksin. Niin kuin yleisesti ajateltuna, mutta se on tietenkin ihan itsestä kiinni kuinka asiat kokee." "Sinikka lähti kymmenen vuotta sitten jonnekin, kyllä hän pian palaa", minä sanoin. "Sinun pitää hankkia jokin lemmikki", Martti sanoi. "Iso tai pieni, muttei keskikokoista." "Ai jaa. Enpä tiedä." Istuimme terassilla aamuun asti, minä välillä torkahtelin, mutta Martti kertoi pitkästi siitä miksi iso tai pieni lemmikki olisi huomattavasti parempi kuin keskikokoinen. Kaikkihan ilman muuta liittyi siihen, että sellainen keskikokoinen lemmikki ei juuri herättänyt minkäänlaisia ajatuksia, huolimatta siitä kuinka hyvän luonteen se mahdollisesti omasi. Enkä väsyneenä tiennyt edes mitä mieltä olisin tästä kaikesta ollut, ja harvoin edes olin mitään mieltä. Mutta Martilla kieltämättä oli oudohko elämänkatsomus, mutta mikäpä minä olin tuomitsemaan. Itse en edes osannut sanoa olisiko parasta omistaa pieni, keskikokoinen tai suuri eläin. Siinä kun istuimme, ja yö oli hiljainen, en voinut olla laittamatta merkille seuraavanlaisia asioita. Martin asunnossa kolisi. Siellä täytyi olla joku. Eikä Martti voinut olla kolinaa huomaamatta, vaikka hän ei kiinnittänyt siihen mitään huomiota. Ja aikansa kun oli kolissut, en voinut olla mainitsematta asiasta: "Huomasitko muuten, että talostasi kuului hieman epämääräisiä ääniä?" "Kyllä", Martti sanoi. Hän ei kuitenkaan avannut tätä asiaa yhtään sen enempiä. Mahtoiko tämä kolina ja sen aiheuttaja olla syy siihen, miksi Martti oli luonani? "Niin justiin." "Aamukahvi maistuisi", Martti sanoi. Keitin aamukahvit, mutta en tarjonnut mitään syötävää. Jossain vaiheessa Martille tulisi varmasti nälkä ja hän poistuisi omaan kotiinsa, kolisi siellä sitten tai ei. Kärjistin tilanteen jopa siihen pisteeseen, etten sanonut Martille enää yhtään mitään. Ja olin niin väsynyt, etten olisi voinut puhua vaikka olisin halunnut. Eikä Marttakaan sanonut mitään. Tilanne oli pahasti jumissa. Lopulta minun oli pakko sanoa jotain, ilmeisesti Martilla oli erittäin rautaiset hermot ja hän olisi voinut olla kahvipöydässä sanomatta sanaakaan vaikka maailmanloppuun asti. "Aiotko palata piakkoin takaisin mökillesi?" "Aion." "Kiva." Se lupaus oli jollain tavalla lohduttava, siitäkin huolimatta, ettei Martti kertonut tarkkaa ajankohtaa milloin hän oli palaamassa maaseudun rauhaan. "Siellä mökillä kävi ikävä juttu. Siinä minun mökin vieressä

on sellainen aidattu alue, ja siellä on pässi. Sitten minä yhtenä päivänä ajattelin vähän kiusata sitä. Heittelin sitä jalkapallolla päähän. Ja pallon kävin varta vasten ostamassa tätä tempausta varten. Pässi hermostui pallosta hirveästi ja puski aitansa nurin. Sitten se piru rupesi jahtaamaan minua. Minä juoksin ja ehdin juuri väistämään kun pässi hyppäsi minua kohti. Sattui sillä tavalla, että se hyppäsi suoraan minun pakettiautoon." "Miten se niin kävi?" "Minä olin siinä auton kohdalla ja luukku oli auki. Sitten kun pässi oli sisällä, niin pistin luukun kiinni. Olin niin paniikissa, etten osannut muuta tehdä kuin palata kaupunkiin." "Vaati aika paljon omistautumista asialle, että kävit ostamassa jalkapallon, että saisit kiusata pässiä", minä sanoin. "Jos minä ryhdyn johonkin niin teen sen kunnolla. Mutta nyt on kieltämättä vähän toivoton olo." "Missä se pässi nyt on?" minä kysyin. "Se on tuolla talossa, ja rikkonut varmaan joka paikan." "Miksi sä sen sinne päästit?" "Ajattelin, että se olisi matkan aikana rauhoittunut. Minä avasin takaluukuun, niin eiköhän pässi juossut suoraan ikkunan läpi keittiön pöydälle. Hedelmätkin lentelivät ilmassa." "Hedelmät?" "Joo. Minulla oli hedelmäkulho keittiöpöydällä." Kieltämättä Martin vierailu oli hieman saanut yllättävän käänteeseen. Riehuvan pässin taltuttaminen talosta ei varmasti olisi mikään läpihuutojuttu. En edes muistanut, että olisin ollut pässin kanssa millään tavalla tekemisissä. Kieltämättä ne olivat sellaisia eläimiä, joihin olin tarkoituksella, vaikkakin tietämättäni, pitänyt etäisyyttä. "Miksi et heti sanonut, että sinulla on pässi talossasi?" minä kysyin, varoin silti, ettei äänensävyssäni olisi moitetta ensinkään, sillä pahimmassa tapauksessa Martti saattaisi tuoda pässin minun kotiini. "Minä ajattelin, että jos annan asian olla, niin ongelma hoituu itsestään", Martti sanoi. Ja kieltämättä hänen ajatuksessa oli järkeä, monesti asioilla oli vain tapana järjestyä. Lähdimme ulos. Seisoimme Martin pihalla ja näimme olohuoneen ikkunasta, että pässi oli tehnyt järkyttävää tuhoa, ja valitettavasti sillä riitti edelleen virtaa. Tilanne oli kieltämättä mutkikas. "Yksi voisi olla sellainen idea, että odotetaan vain niin kauan, että se rauhoittuu. Ei se kovin kauaa enää voi jaksaa riehua", minä sanoin. Ja kuinka väärässä olinkaan. Huonosti nukutun yön jälkeen oli tuskallista seurata ikkunasta kun pässi ravasi ympyrää Martin olohuoneessa. Se oli puoli yhdeksän aikana illalla kun pässi piti pienen lepotauon. Se meni pötköttämään Martin sohvalle ja katsoi meitä ikkunasta. Uskalsimme mennä sisälle, sillä pässi makasi liikkumattomana sohvalla. Emme kumpikaan tienneet millä äänensävyllä tai kutsumanimellä pässiä olisi pitänyt lepytellä, mutta päätimme määkiä niin kuin lampaat. Mahtoi se olla huvittavan kuuloista ja näköistä kun hiippailimme Martin täysin rikotussa talossa kuin murtovarkaat ja määimme. Pässi katsoi meitä sohvalla. Tilanne oli edelleen räjähdysherkkä, eikä meillä vieläkään ollut mitään tietoa kuinka taltuttaisimme pässin, jonka katse oli yllättävän valpas. "Jos ollaan ihan liikkumatta ja hiljaa, niin ehkä se ei sitten hermostu", minä kuiskasin Martille. "Joo, ollaan hiljaa." Ja me oltiin. Ainakin puoli tuntia. Ja pässi tuijotti meitä murhaavasti sohvalla koko ajan. "Niin miksi sinä toitkaan tuon pässin kotiisi?" minä kysyin Martilta, joka seisoj takanani. "Minulla oli epäonnea matkassa." "Niinhän se oli." Sitten tapahtui jotain uskomatonta. Jos tämä kaikki ei sitä jo ollut. Pässi nousi sohvalla ja käveli rauhallisesti meidän luokse. Se katseli meitä hetken ja sen jälkeen se rupesi siivoamaan aiheuttamaansa sotkua. Se laittoi ihan kunnolla paikkoja kuntoon ja oli erittäin katuvaisten näköinen. "Tuo on aivan hullu tuo pässi", Martti edelleen kuiskasi, vaikka tilanne oli selvästi rauhoittunut kun pässi nosteli kirjahyllystä tippuneita kirjoja takaisin paikoilleen. Sitten se haki harjan ja kihvelin ja lakaisi kaikki lasinpalaset lattialta. Täysin rikkoutuneille asioille se ei tietenkään voinut yhtään mitään, mutta pässi teki parhaansa. Imuroinnin jälkeen pässi pesi vielä lattiat ja laittoi pyykkikoneen päälle. Lopulta Martti oli erittäin tyytyväinen kotinsa järjestykseen. Ilmeisesti pässi ei ollutkaan pitkävihainen, vaikka Martti oli sitä kiusannut jalkapallolla. Pässi oli viisas, sillä pitkävihaisuus ei olisi missään muodoissa

hyväksi. Eikä suositeltavaa, vaikka kunnia olisi kuinka arvokas. Ja pässeillä se tietenkin oli. Olivathan ne uljaita ja pelonsekaista kunnioitusta aiheuttavia eläimiä. "Yllättävän taitava pässi", minä sanoin. Seuraavana päivänä Martti ja pässi palasivat maalle. Martti lupasi, ettei kiusaisi enää pässiä, kun se piti sitä niin pahana. Ja pässi lupasi, ettei se ikinä enää tulisi sotkemaan Martin kotia. Tämän onnettoman tapahtumasarja päätteeksi pässistä ja Martista tulikin hyvät kaverukset. Ja ystävyys olikin erittäin tärkeä asia, sillä ystäviä ollut milloinkaan liikaa. Enkä voinut olla listaamatta mielessäni, mitä elämässä oli liikaa; yksinäisiä öitä.